

“L'escola ha de reflectir la realitat social del país”

Marta Cid (Amposta, Montsià, 1960), mestra, psicòloga i logopeda, és la consellera d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Afronta el seu primer curs com a màxima responsable de l'ensenyament al Principat amb el gran repte d'aconseguir la cohesió i la integració de la generació més diversa en orígens de la història del nostre país.

Fa uns dies s'encetava el nou curs escolar. Com observa aquest inici de les classes des del seu càrrec de consellera?

—El curs s'ha iniciat amb normalitat, i això, per si mateix, és notícia. I més tractant-se d'un curs marcat per un gran increment d'alumnes, ni més ni menys que 38.000 més, que a més a més presenten una gran diversitat.

Ha estat un inici de curs positiu, i crec que les previsions amb les quals vam treballar han estat encertades.

—Un dels aspectes clau per a l'ensenyament del país és l'acollida dels nous vinguts. Sense els recursos econòmics necessaris, és a dir, molts, aquest repte es convertirà en un llast per al sistema educatiu públic?

—És positiu que la població escolar s'incrementi. No fa gaires anys es parlava de tancar escoles, era la preocupació. Que ara tinguem un increment de població escolar és positiu, però, evidentment, la visió que hem de tenir ha de ser realista. Estem incorporant al sistema educatiu un percentatge molt alt d'alumnes que requereixen tot un procés d'integració al sistema educatiu. Això, com és lògic, vol dir inversió, amb nous mestres i professors, però també innovació educativa, inversió en materials... És a dir, sí, aquesta integració comporta una despesa important. Així, per exemple, tenim el programa de “Llengua i cohesió social”, conegut com a aules d'aco-

llida. Això significa una inversió de 36 milions d'euros al pressupost d'aquest curs. És un increment important, i encara hem d'estendre més el programa per tot el país. Per tant, significarà incrementar la inversió.

El fenomen migratori en cap cas no ha de ser vist com un empitjorament de la qualitat educativa. Per això hem implantat un pla d'innovació en el tractament de la diversitat i un nombre de professionals adequat al tractament d'aquesta realitat.

—Alguns sindicats han dit que no n'hi ha prou amb els recursos assignats per afrontar aquests reptes. Tenint en compte el sistema de finançament que tenim, l'equació sembla una mica perillosa, no? Pocs recursos públics, una nova onada migratòria...

—Hi ha diferents aspectes en la pregunta. Quan parlem d'educació sempre volem més recursos dels que tenim. Però, de moment, és un fet que el curs comença millor del que va acabar, millor de com l'havíem començat l'any anterior, i amb un canvi d'orientació del tracte a la diversitat.

En segon lloc, hem de resituar el que fa referència a la despesa en educació. És a dir, avui tenim uns percentatges més baixos, en referència a altres parts de l'estat. I més si ens comparem amb qui ens hem de comparar, Europa, que encara ens queda més lluny. És evident que això va lligat amb el sistema de finançament, i tam-

JORDI PLAY

"L'anterior Govern de l'estat ni tan sols despenjava el telèfon quan Catalunya trucava per parlar-hi. Aquesta situació, evidentment, amb aquest Govern actual no existeix."

bé que amb el fet que en educació hi tenen a veure polítiques en què no tenim competències, com és la d'immigració. Jo ja he reiterat, i continuaré fent-ho, que necessitem i requerim una aportació més abundant de l'estat per afrontar la integració de nous vinguts al sistema educatiu.

—Sou optimista pel que fa a un canvi d'actitud de l'estat en aquesta matèria?

—La carta que vaig dirigir a la ministra deia que considerem que hauríem de tenir les competències en immigració, amb tot el capítol econòmic que això comporta. Però mentre això

no passi, necessitem el suport econòmic que correspon per poder afrontar aquests reptes des d'aquí.

Jo sóc optimista en el sentit que el panorama de la relació, en aquests moments, ha canviat molt respecte al que teníem. L'anterior Govern de l'estat ni tan sols despenjava el telèfon quan Catalunya trucava per parlar-hi. Aquesta situació, evidentment, amb aquest Govern actual no existeix. Hi ha un diàleg, una relació bilateral.

—En la negociació d'aquests pressupostos de l'estat ja podrien entrar partides en aquest concepte?

—Les hem demanades. És a dir, aquest Departament ja ha fet arribar, pels conductes que ha arbitrat el Govern, les peticions d'Educació, i la part referent a immigració... I per a altres conceptes, més, com per exemple que nosaltres hem afrontat el concert de P3 (educació infantil de nens de tres anys). En aquest cas és una qüestió que apliquem perquè ho considerem necessari. Però demanem que se'ns facin arribar els diners que ens costa aquest concert de P3. És a dir, hi ha altres aspectes que carreguem en aquests moments en el nostre pressupost, però considerem que no s'ha fet la feina bé pel que fa a la memòria econòmica que ha d'acompanyar una demanda que prové d'una llei de l'estat.

—Convergència ha dit que amb un Govern seu el curs hauria començat amb menys barracons, amb la concertació del preescolar, amb menys massificació... És possible pensar en un sistema educatiu a Catalunya sense barracons?

—No m'agrada passar revista a l'herència que hem trobat a Educació. Hem de mirar el futur i anar endavant. Jo, pel que fa a aquestes observacions, els recordaria només que ens van dir que teníem uns 7.000 alumnes en barracons. Doncs bé, aquest Govern en va trobar 17.000! A més, no deixa de ser sorprenent que plantegin, precisament en la legislatura que ja no governen, tot allò que la societat havia demanat, com la revisió del calendari escolar o la reducció dels barracons. Venim de l'execució d'un pla de xoc, que va fer CiU, que no s'ha complert totalment. A més a més, mentre s'executava el pla, van anar apareixent progressivament nous centres, tots fets en barracons.

Nosaltres volem tornar els barracons a la funció que han de fer, és a dir, un espai transitori, que s'utilitza per cobrir una necessitat, que té una durada curta i que cal substituir per una construcció convencional.

—És real la percepció que amb l'augment d'alumnat nouvingut a la xarxa pública d'educació hi ha un desplaçament de l'alumnat local a les escoles concertades i privades?

—El que ens hem trobat és que, d'una manera majoritària, qui acull els nouvinguts és l'escola pública. Per tant, un bon procés de cohesió del país exigeix que l'escola representi la realitat que tenim als barris, a les ciutats, als pobles, als carrers... La realitat és la que és i cal explicar-la clarament: hi ha molta presència de persones vingudes d'altres països, i l'escola ho ha de reflectir. Però en cap cas no es pot creure que la presència dels nouvinguts a les aules signifiqui que baixa el nivell qualitatiu de l'escola.

En aquest sentit, amb el darrer decret d'admissió d'alumnat hem posat aquest tema sobre la taula. Si busquem una xarxa integrada de tots els centres sustentats amb fons públics, tots hem de ser corresponsables i solidaris amb aquesta realitat. Això s'inicia als centres mateixos, però també a les famílies i a la societat.

L'escola és aqueil lloc on la igualtat d'oportunitats ha de ser més evident i ha de reflectir la realitat social del país. Aquest és el sentit amb què treballarem. I implicarà, és cert, revisar la política de concertació per afrontar els nous reptes. I també és cert que calen nous recursos per atendre l'arribada dels nouvinguts. Per tot això, cal revisar els concerts. Però també és necessari que tots aquests centres puguin ser escollits per tothom. Aquesta és la veritable llibertat d'elecció de centre, quan tothom pot escollir l'opció que considera millor.

—El curs passat es va denunciar que algunes escoles d'elit concertades no responien als criteris bàsics de concertació. S'han revisat aquests casos?

—Els criteris de concert es revisen cada quatre anys, i fins d'aquí a un no torna a tocar revisió. Per a nosaltres el concert significa que l'escola que el rep compleix amb els interessos socials del concert.

—Quins criteris prevaldran en la propera renovació dels concerts educatius?

—El primer de tot és l'interès social. Acordarem quines són les regles del joc, i si algú no s'hi sent còmode, perquè considera que no està en la mateixa dinàmica que la que requereix la societat, sempre té l'opció d'esdevenir un

JORDI BLAY

**“En cap cas
no es pot
creure que la
presència dels
nouvinguts
a les aules
signifiqui que
baixa el nivell
qualitatiu
de l'escola”**

centre privat, però no de comptar amb el concert. Si el concert és insuficient, revisem-lo. Però en tot cas, ha de garantir la gratuïtat de l'ensenyament. I ha de respondre a l'interès social, com el d'integrar, donar resposta a les demandes de la població, etc.

—Pel que fa a la normalització del català, també un dels objectius de l'escolarització, els reptes de la integració poden afectar el desenvolupament de la immersió lingüística?

—Al pla d'acollida l'anomenem “per la llengua i la cohesió social”. És a dir, l'element lingüístic és l'eina d'aprenentatge comuna. La nostra llengua és el vehicle d'aprenentatge del sistema educatiu. Evidentment, no era el mateix la immersió pensada per a un tipus d'immigració castellanoparlant que la d'ara.

Una altra cosa molt important d'aquest procés és que no és només l'escola qui hi intervé, sinó el mateix prestigi que aconseguim que tingui el català entre els immigrants. A banda dels coneixements i els continguts que puguem oferir en les aules d'acollida, cal que siguem capaços de transmetre als nouvinguts que els proporcionem un dret que tenen, el dret de saber la nostra llengua, de poder viure en la nostra llengua al nostre país, que no ha d'estar pensant que el castellà li serà més útil que el català per integrar-se. És a dir, la feina a l'escola ha de tenir també una correspondència de la societat. Però ho reitero: el que tenen és el dret de saber la nostra llengua.

—Quan es podran fer les primeres avaluacions del funcionament d'aquestes aules d'acollida?

—Ara acaben de posar-se en marxa. Tot just ara els professors estan avaluant els diversos alumnes i els seus nivells. La llengua és bàsica i fonamental, però hi ha també altres aspectes que cal estudiar, com els nivells acadèmics amb els quals arriben els alumnes, que són molt diversos. Tot això ara s'analitza i es coordina amb la resta del centre, ja que les aules no pretenen segregar ningú, al contrari, aquestes aules funcionen coordinades amb els centres i amb les delegacions territorials, on hi ha un responsable específic del programa.

—També treballau en la coordinació amb centres d'altres territoris dels Països Catalans. Com funciona al País Valencià o les Illes, on governa el PP?

—Jo diria que hi ha prou permeabilitat en alguns llocs, molta. Però en d'altres, n'hi ha molt poca. En aquests moments, al País Valencià hi ha moltes dificultats per treballar plegats. Però a la interterritorial que tenim organitzada hi ha altres territoris on, per primer

"La sensació que vaig tenir quan vaig arribar aquí era que aquesta Conselleria havia rebut impassible els canvis socials que es produïen al país durant els darrers cinc o sis anys."

cop, enguany hem posat en marxa intercanvis entre centres de parla catalana. Hem avançat molt, per exemple, en la relació amb l'Alguer, tenim un conveni amb el síndic. Però, com deia, institucionalment hi ha moltes dificultats per treballar amb el País Valencià.

—Pel que fa al nivell educatiu a Catalunya, darrerament s'ha dit que és molt baix...

—Hi ha diferents dades que apunten a múltiples causes. Per exemple, en àrees concretes sí que s'ha posat sobre la taula la necessitat de reforçar les àrees de llengua i matemàtiques. Això s'ha fet evident en una prova que fa

tothom: la selectivitat. Aquestes àrees han estat reforçades enguany.

Hi ha una altra qüestió que també hem de tenir en compte. El 30% dels alumnes diuen a les estadístiques que no continua els estudis. Això té diferents causes: d'una banda, que una part del jovent es vol incorporar al mercat laboral d'hora per cobrir unes necessitats, i aquí la immigració hi té un pes important. També depèn de zones geogràfiques molt concretes. Creiem que per això hem de potenciar la formació professional, per absorbir i dotar de capacitats aquests sectors de la societat que s'incorporen al mercat

laboral. Aquest any és el primer que hem posat en marxa les matrícules per crèdits, que faciliten la compaginació dels estudis amb el treball. A més, hem ampliat l'oferta d'aquests estudis, atenent molt el teixit socioeconòmic de cada zona.

Aquests indicadors ens han de fer veure que necessitem estar en constant revisió i amatents sempre a les necessitats i a les demandes de la societat.

—Quin és l'objectiu principal que es planteja amb la seva gestió?

—Uf... N'hi ha un grapat. Jo diria que el que m'agradaria, quan marxés d'aquí, és que la ciutadania tingués la percepció que el sistema educatiu està en contacte permanent amb la realitat del país.

La sensació que vaig tenir quan vaig arribar aquí, i el que em va transmetre l'actual conseller en cap després dels mesos que em va precedir, era que aquesta Conselleria havia restat impassible als canvis socials que es produïen al país durant els darrers cinc o sis anys. Han estat uns canvis molt forts, un dels quals és el fenomen migratori. O, per exemple, la percepció que el curs s'iniciava al setembre i que restava immòbil fins al setembre de l'any següent. No pot ser. Això és impensable avui dia, durant tot el curs escolar hi ha canvis, la població es mou, hi ha gent que s'incorpora, etc. Vol dir que en tot moment cal estar atent a donar resposta.

Per tant, voldria moltes coses, i totes molt importants, com la gratuïtat dels llibres de text, millorar el calendari escolar, millorar la xarxa integrada de les escoles concertades i les públiques, la LOCE amb Madrid... Hi ha molts temes, però voldria que la societat tingui la certesa que el dia a dia d'aquest Departament funciona, que anem fent, i fent, i fent, sense parar, per donar respostes als reptes que sorgeixen. Si aconseguim que la ciutadania ho vegi així, ja hurem fet un tomb al sistema educatiu molt important. Voldrà dir, en part, que hurem donat respostes a les necessitats dels ciutadans en aquesta matèria.

Enric Rimbau